

Державний вищий навчальний заклад
«Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника»

Кафедра педагогіки початкової освіти

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Проректор _____

“ ____ ” _____ 2019 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ЕТНОПСИХОЛОГІЯ

(шифр і назва навчальної дисципліни)

Галузь знань _____ 01 «Освіта/Педагогіка»

Спеціальність _____ 013 «Початкова освіта»
(шифр і назва спеціальності)

Факультет _____ Педагогічний
(назва факультету)

Івано-Франківськ – 2019 рік

Робоча програма _навчальної дисципліни «Етнопсихологія»
(назва навчальної дисципліни)
для студентів 3 курсу спеціальності 013 «Початкова освіта».

Робоча програма складена кандидатом педагогічних наук, доцентом
кафедри педагогіки початкової освіти **Цюняк О.П.**

Робоча програма схвалена на засіданні кафедри педагогіки початкової
освіти(протокол № __1__ від _28 серпня__ 2019 р.)

Завідувач кафедри _____
підпис

Оліяр М.П.
прізвище, ініціали

Затверджено науково-методичною радою педагогічного факультету
(протокол № 1 від __30 серпня__ 2019 р.)

Голова науково-методичної ради
педагогічного факультету

Кондур О.С.
прізвище, ініціали

Декан факультету _____

Кондур О.С.
прізвище, ініціали

1.Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 1,5	Галузь знань 01 Освіта/Педагогіка <small>(шифр і назва)</small>	Дисципліна за вибором студентів	
	Спеціальність 013 «Початкова освіта» <small>(шифр і назва)</small>		
Модулів – 1		Рік підготовки:	
Змістових модулів –3		3-й	3-й
		Семестр	
Загальна кількість годин –90	Освітній рівень: бакалавр	6-й	6-й
		Лекції	
		18 год.	8 год.
		Практичні, семінарські	
		18 год.	6 год.
		Лабораторні	
		__ год.	__ год.
		Самостійна робота	
	54год.	76год.	
	Індивідуальні завдання: год.		
	Вид контролю: залік		
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних –2 самостійної роботи студента–2			

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить:

для денної форми навчання – аудиторні заняття – 36%, самостійна робота – 64%,
для заочної форми навчання – аудиторні заняття 13%, самостійна робота – 87%

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

У сучасних умовах суспільно-духовного життя України знання етнічної, національної психології є потребою кожної особистості, передумовою її повноцінного самоусвідомлення і розвитку, пізнанні та глибокому розумінні національно-психологічних особливостей особистості як діяча і творця минулого і сьогодення.

Етнопсихологія як складова професійної освіти знайомить студентів з теоретичними і емпіричними основами психологічної науки. Глибоке знання та правильна оцінка феноменів міжетнічних відмінностей психіки, їх впливу на процеси взаємодії представників одного чи різних етносів потрібні для вирішення комплексу проблем, які постають перед практикою навчання та виховання, психологічним супроводом розвитку особистості. Забезпечити процес становлення національної самосвідомості, формування національно-культурної компетентності здатні ті психологи й педагоги, які засвоїли культурну спадщину свого народу, уміють розпізнавати і використовувати досвід попередніх поколінь у процесі організації освітньої, розвивальної та просвітницької роботи.

Метою вивчення навчальної дисципліни «Етнопсихологія» є оволодіння здобувачами вищої освіти системою загальнотеоретичних та практично-орієнтованих знань, умінь і навичок стосовно усвідомлення національно-психологічних властивостей людини певної етнічної культури, її ментальності; розуміння соціально-психологічних механізмів творення і розвитку нації та психічних ознак етносу.

Цілі курсу: у результаті вивчення курсу Ви ознайомитеся із категорійно-понятійним апаратом навчальної дисципліни «Етнопсихологія»; дізнаєтеся про становлення та розвиток етнопсихології як науки; напрямки сучасних етнопсихологічних досліджень; психологію міжетнічних стосунків; мовні, діалектні відмінності етносів; етнопсихологічні функції культури; набудете умінь проводити соціально-психологічний аналіз міжетнічних відносин, визначати особливості впливу етнічного статусу особистості на її світосприйняття.

Основними завданнями навчальної дисципліни є:

- ознайомити студентів із категорійно-понятійним апаратом навчальної дисципліни;
- поглибити знань про становлення та розвиток етнопсихології як науки; напрямки сучасних етнопсихологічних досліджень; психологію міжетнічних стосунків; мовні, діалектні відмінності етносів; етнопсихологічні функції культури.
- сформулювати у здобувачів вищої освіти умінь проводити соціально-психологічний аналіз міжетнічних відносин, визначати особливості впливу етнічного статусу особистості на її світосприйняття.

У процесі вивчення дисципліни студенти повинні **знати:**

- категоріальний апарат етнопсихології;
- становлення та розвиток етнопсихології як науки;
- напрямки сучасних етнопсихологічних досліджень;
- психологію міжетнічних стосунків;
- мовні, діалектні відмінності етносів;
- психологічну сутність етнічної ідентичності;
- етнопсихологічні функції культури.

У процесі вивчення дисципліни студенти повинні оволодіти **уміннями:**

- поєднання етнопсихологічних знань із змістом суміжних дисциплін;
- введення знань у практику для вирішення відповідних життєвих потреб;
- уміти проілюструвати теоретичні положення конкретними прикладами;
- самостійно науково досліджувати ряд етнопсихологічних явищ;
- враховувати етнокультурні чинники розвитку особистості в організації освітнього процесу;
- забезпечувати формування етнічної ідентичності та етнічної самосвідомості.

Вивчення навчальної дисципліни передбачає *формування у здобувачів вищої освіти компетентностей програмних результатів навчання* відповідно до освітньої програми «Початкова освіта» *перший (бакалаврський) рівень*:

Загальні компетентності:

- здатність до пошуку, оброблення та аналізу, систематизації й узагальнення інформації, зокрема професійно-педагогічної, з різних джерел та формулювання логічних висновків;
- здатність до розуміння чужих і продукування власних програм комунікативної поведінки, адекватних цілям, сферам, ситуаціям спілкування, активній взаємодії з іншими мовленнєвими суб'єктами. Уміння володіти різновидами стилів мовленнєвого спілкування в ситуаціях запобігання та врегулювання конфліктів;
- здатність активно, відповідально та ефективно реалізовувати громадянські права й обов'язки з метою розвитку демократичного суспільства. Здатність орієнтуватися у проблемах сучасного суспільно-політичного життя в Україні, застосовувати процедури й технології захисту власних інтересів, прав і свобод своїх та інших громадян, зокрема учнів початкової школи; використовувати способи діяльності й моделі поведінки, що відповідають чинному законодавству України.
- здатність діяти на основі принципів і норм етики, правил культури поведінки у стосунках із дорослими й дітьми на основі загальнолюдських та національних цінностей, норм суспільної моралі; дотримуватися принципів педагогічної етики (професійної етики вчителя початкової школи).
- здатність застосовувати знання, пов'язані із соціальною структурою та національною специфікою суспільства, з особливостями соціальних ролей; здатність до орієнтування у соціальних ситуаціях, розуміння соціального контексту художніх творів. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо; спроможність ідентифікувати себе з цінностями професійного середовища; наявність професійної позиції вчителя. Здатність до цінування та повага до різноманітності і мультикультурності; надання рівних можливостей учням різних національностей та різних розумових здібностей, толерантне ставлення до їхньої культурної спадщини, індивідуальних особливостей.

Спеціальні компетентності:

- здатність до застосування знань про особливості комунікативної діяльності учнів класу /учня початкової школи, взаємостосунки вчителя та учнів, закономірності педагогічного спілкування, соціальної ситуації, ситуацій міжособистісної взаємодії; вміння застосовувати ці знання у моделюванні навчально-виховного процесу в початковій школі;
- здатність учителя в будь-якій педагогічній ситуації орієнтуватися на всіх учасників навчально-виховного середовища, приймати правильні рішення і, як наслідок, досягати поставленої мети навчання й виховання.

Програмні результати навчання

- знання сучасних теоретичних основ освітніх галузей, визначених Державним стандартом початкової загальної освіти, здатність критично оцінювати, безпечно застосовувати сучасні засоби інформаційних і комп'ютерних технологій в освітньому процесі;
- здатність до здійснення комунікації, зорієнтованого мовленнєве спілкування у процесі вирішення професійно-педагогічних задач, долати комунікативні бар'єри;
- здатність прогнозувати, проектувати та коригувати педагогічну комунікацію з іншими суб'єктами освітньо-виховного процесу початкової школи на засадах етики професійного спілкування, застосовуючи правила мовленнєвого етикету;
- здатність аналізувати соціально та особистісно значущі світоглядні проблеми, приймати рішення на основі сформованих ціннісних орієнтацій;
- здатність створювати рівноправний і справедливий клімат, що сприяє навчанню всіх учнів, незалежно від соціально-культурно-економічного контексту.

Програма курсу складається з лекційних, практичних модулів та самостійної роботи.

3. Програма навчальної дисципліни

Модуль 1. Сучасне розуміння предмету етнічної психології **Змістовий модуль 1. Етнопсихологія як галузь психологічної науки**

Тема 1. Психологічна сутність основних понять етнопсихології.

Етнічна психологія як галузь психологічної науки.

Об'єкт, предмет, завдання етнопсихології.

Принципи, функції та методи дослідження етнопсихології.

Сутність основних понять етнопсихології.

Зв'язок етнопсихології з іншими науками.

Зародження етнопсихології в історії та філософії (Геродот, Гіппократ, Дж. Віко та ін.).

Етнопсихологічний аспект у філософських дослідженнях епохи Просвітництва (Ш. Монтеск'є, Д. Юм).

Основні напрями розвитку сучасної етнопсихології.

Тема 2. Основні етнічні ознаки нації.

Соціально-психологічна сутність поняття «нація».

Становлення і розвиток теорій нації.

Ментальність як інтегральна етнопсихологічна ознака нації.

Поняття етнічної маргінальності.

Тема 3. Культура як об'єкт відродження і втілення національної психології.

Культура як психологічне поняття.

Чинники розвитку культури.

Функції культури.

Взаємозв'язок між культурою та етносом.

Основні етнопсихологічні підходи до вивчення культур.

Народні звичаї як психологічне явище.

Національний культурний спадок.

Тема 4. Розвиток етнічної ідентичності.

Поняття та етапи становлення етнічної ідентичності.

Стратегії підтримання етнічної ідентичності.

Проблема зміни етнічної ідентичності.

Вплив соціального контексту на формування етнічної ідентичності.

Тема 5. Етнічна свідомість та самосвідомість.

Поняття «етнічної свідомості» й «етнічної самосвідомості».

Етнічна самосвідомість, її структура та функції.

Національна свідомість та її складові.

Національна самосвідомість.

Національні почуття.

Тема 6. Національно-культурна специфіка мовленнєвого спілкування.

Національна специфіка мовленнєвого спілкування як об'єкт наукового дослідження.

Класифікація національно-культурних чинників спілкування.

Етнічні відмінності у мовленнєвому спілкуванні.

Тема 7. Етнічні традиції та ділове спілкування.

Мовознавчі дослідження етнічної самобутності.

Діловий етикет у різних країнах.

Особливості британського ділового стилю.

Американці й ділові стосунки.

Ділове співробітництво у Франції.
Мова ділового спілкування в Німеччині.
Ділове спілкування з японцями.
Діловий стиль та етикет у Китаї.
Діловий світ Швеції.
Ділове спілкування з італійцями.

Тема 8. Етнопсихологія українців.

Психологічні особливості українського етносу.
Український менталітет.
Сім'я і формування українського національного характеру.
Екологічний чинник формування української свідомості.
Вплив історичних та релігійних чинників на формування української самосвідомості.
Українські родинні цінності.

Тема 9. Етнічні конфлікти: чинники виникнення та шляхи врегулювання.

Поняття і форми етнічних конфліктів.
Теорії виникнення етнічних конфліктів.
Види і стадії етнічних конфліктів.
Чинники та шляхи врегулювання етнічних конфліктів.

4. Тематика наукових повідомлень

1. Погляди давньогрецьких учених на відмінності між народами.
2. «Дух народу» в працях французького вченого Ш. Монтеск'є.
3. Думки Д. Юма щодо національного характеру.
4. Специфіка і розвиток національного характеру у працях Гегеля.
5. «Продукти» народного духу – мова, міфи, звичаї як джерела пізнання етнопсихології у працях В. Вундта.
6. Етнопсихологічні дослідження в Україні та за кордоном.
7. Націоналізм, його сутність і особливості прояву.
8. Нація як культурно-психологічна спільнота.
9. Національна спільнота як інтегральна соціокультурна система.
10. Світовідчуття українців.
11. Знаки-символи України.
12. Символізм української писанки.
13. Психологічна характеристика українського етносу.
14. Ментальність українського народу.
15. Національна ідея та її роль у житті нації.
16. Роль засобів масової інформації у формуванні етностереотипів.
17. Шляхи формування культури міжетнічного спілкування.
18. Урахування основних положень етнопсихології у роботі практичного психолога.
19. Урахування національних смаків особистості у процесі естетичного виховання.
20. Релігія як один із факторів формування та розвитку етносу.
21. Соціокультурні умови духовного відродження етносу.
22. Державність і національне визначення.
23. Національні традиції у становленні й розвитку етнічної самосвідомості українців.
24. Міжетнічні конфлікти та шляхи їх подолання.
25. Методи вивчення етнопсихологічних особливостей людей та їх застосування в роботі соціального психолога.
26. Національна ідея та шляхи її реалізації.
27. Характеристика рис українського національного характеру.
28. Етнопсихологія та ділове спілкування.
29. Проблема етнопсихологічної ідентичності особистості в умовах взаємопроникнення культур.
30. Розвиток етнічної самосвідомості особистості в умовах міжетнічних конфліктів.
31. Етнопсихологія французів.
32. Етнопсихологія італійців.

5. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						заочна форма					
	усьо го	у тому числі					усьо го	у тому числі				
		л	п	ла б	ін д	с.р.		л	п	лаб	ін д	с. р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Модуль 1												
Сучасне розуміння предмету етнічної психології												
Змістовий модуль 1. Етнопсихологія як галузь психологічної науки												
Тема 1. Психологічна сутність основних понять етнопсихології.	10	2	2			6	10	2				8
Тема 2. Проблема етносу і нації в етнопсихології.	10	2	2			6	10		2			8
Тема 3. Культура як об'єкт відродження і втілення національної психології.	10	2	2			6	11	2				9
Змістовий модуль 2. Етнопсихологічні аспекти особистості												
Тема 4. Розвиток етнічної ідентичності.	10	2	2			6	8					8
Тема 5. Етнічна свідомість та самосвідомість.	10	2	2			6	11		2			9
Тема 6. Національно-культурна специфіка мовленнєвого спілкування.	10	2	2			6	10	2				8
Тема 7. Етнічні традиції та ділове спілкування.	10	2	2			6	10					10
Тема 8. Етнопсихологія українців.	10	2	2			6	10		2			8
Змістовий модуль 3. Психологія міжетнічних відносин												
Тема 9. Етнічні конфлікти: чинники виникнення та шляхи врегулювання.	10	2	2			6	10	2				8
Усього годин	90	18	18			54	90	8	6			76

6. Теми практичних занять(денна форма навчання)

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Психологічна сутність основних понять етнопсихології.	2
2.	Проблема етносу і нації в етнопсихології.	2
3.	Культура як об'єкт відродження і втілення національної психології.	2
4.	Розвиток етнічної ідентичності.	2
5.	Етнічна свідомість та самосвідомість.	2
6.	Національно-культурна специфіка мовленнєвого спілкування.	2
7.	Етнічні традиції та ділове спілкування.	2
8.	Етнопсихологія українців.	2
9.	Етнічні конфлікти: чинники виникнення та шляхи врегулювання.	2

7. Теми практичних занять(заочна форма навчання)

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Проблема етносу і нації в етнопсихології.	2
2.	Етнічна свідомість та самосвідомість.	2
3.	Етнопсихологія українців.	2

8. Самостійна робота (денна форма навчання)

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Етнічне відродження другої половини ХХ століття.	7
2.	Етнопсихологічний аспект у філософських дослідженнях епохи Просвітництва.	4
3.	Становлення етнопсихологічних знань в Україні.	4
4.	Вплив соціального контексту на формування етнічної ідентичності.	4
5.	Модель двох вимірів етнічної ідентичності.	4
6.	Психічний склад етносу. Архетипи.	4
7.	Поняття про етностереотипи і стереотипізації.	4
8.	Порівняльно-культурне вивчення соціалізації.	4
9.	Етнографія дитинства.	4
10.	Класифікація національно-культурних чинників спілкування.	4
11.	Етнопсихологічні дослідження у фоносемантиці.	4
12.	Поняття про етнопсихолінгвістику, психолінгвістику, етнопсихолінгвістику.	3
13.	Культурний шок і етапи міжкультурної адаптації.	2
14.	Соціальна каузальна атрибуція.	2

9. Самостійна робота (заочна форма навчання)

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Етнічне відродження другої половини ХХ століття.	8
2.	Етнопсихологічний аспект у філософських дослідженнях епохи Просвітництва.	8
3.	Становлення етнопсихологічних знань в Україні.	8
4.	Вплив соціального контексту на формування етнічної ідентичності.	8
5.	Модель двох вимірів етнічної ідентичності.	4
6.	Психічний склад етносу. Архетипи.	4
7.	Поняття про етностереотипи і стереотипізації.	4
8.	Порівняльно-культурне вивчення соціалізації.	4
9.	Етнографія дитинства.	4
10.	Класифікація національно-культурних чинників спілкування.	8
11.	Етнопсихологічні дослідження у фоносемантиці.	7
12.	Поняття про етнопсихолінгвістику, психолінгвістику, етнопсихолінгвістику.	3
13.	Культурний шок і етапи міжкультурної адаптації.	4
14.	Соціальна каузальна атрибуція.	2

10. Методи навчання

1. За джерелом інформації: словесні (лекція, практичні заняття, пояснення, розповідь, бесіда, дискусія); наочні (спостереження, ілюстрація, демонстрація); практичні (вправи).

2. За характером пізнавальної діяльності: інформаційно-рецептивний, репродуктивний, дослідницький, частково-пошуковий, проблемного викладу.

3. За логікою передачі і сприймання навчальної інформації: індуктивні, дедуктивні, аналітичні, синтетичні.

4. За ступенем керування навчальною діяльністю: під керівництвом викладача; самостійна робота студентів: з книгою; виконання індивідуальних навчальних проєктів.

5. За послідовністю етапів процесу навчання: набуття знань; формування умінь і навичок; застосування знань; творча діяльність; закріплення знань; перевірка знань, умінь і навичок.

6. Методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності: словесні, наочні, практичні; індуктивні і дедуктивні; репродуктивні і проблемно-пошукові; методи самостійної роботи і роботи під керівництвом викладача.

7. Методи контролю і самоконтролю за ефективністю навчально-пізнавальною діяльністю: методи усного контролю і самоконтролю; методи письмового контролю і самоконтролю; методи практичного контролю і самоконтролю.

8. Інтерактивні методи навчання.

11. Методи контролю

Опитування.

Усний індивідуальний і фронтальний контроль.

Письмово індивідуальний і фронтальний контроль.

Виконання комплексних контрольних завдань.

Взаємоконтроль (взаємооцінювання).

Залік

12. Розподіл балів, які отримують студенти Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проєкту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
80 – 89	B	добре	
70 – 79	C		
60 – 69	D	задовільно	
50 – 59	E		
26 – 49	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-25	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

A «Відмінно»(90-100балів). Теоретичний курс засвоєно повністю, без прогалин. Студент вільно володіє навчальним матеріалом, основними ідеями, концепціями, теоріями, ознайомлений з найновішими досягненнями вітчизняної та зарубіжної науки, знає термінологію, володіє понятійним апаратом, відмінно орієнтується в історії становлення науки, логічно висловлює свої думки, робить аргументовані висновки, рецензує відповіді інших студентів, творчо виконує індивідуальні та колективні завдання; самостійно знаходить

додаткову інформацію та використовує її для реалізації поставлених перед ним завдань; вільно використовує нові інформаційні технології для поповнення власних знань, виконує завдання, не передбачені навчальною програмою; вільно використовує знання для розв'язання поставлених перед ним завдань. Виявляє глибокі, повні, цілісні, міцні і творчо засвоєні знання програмного матеріалу, усвідомлені уміння і навички щодо застосування знань на практиці, володіє логікою предмета, висловлює власне ставлення до навчального матеріалу. Відповіді чіткі і завершені, у письмовій роботі не має помилок. Уміє систематизувати, зіставляти, аналізувати, доводити, порівнювати. Має синтетичне мислення (тобто вміння бачити зв'язки і тенденції, які безпосередньо не спостерігаються); дає характеристику альтернатив розвитку окремих ситуацій; пояснення того, чому події склалися саме так, а не інакше; вміє ставити під сумнів сталі принципи та ідеї; обдумувати ризикованість; терпимо ставитись до своїх та чужих помилок.

В «Дуже добре» (80-89 балів). Теоретичний курс засвоєно повністю, без прогалин, необхідні практичні навички роботи із засвоєним матеріалом в основному сформовані, всі передбачені програмою завдання виконані. Студент використовує першоджерела і основну літературу, має глибокі і повні знання програмного матеріалу, знає основні ідеї, концепції, теорії, досягнення фахової науки, виявляє розуміння духовних, соціокультурних процесів; робить аргументовані висновки; характеризує ці явища і процеси, вміє порівнювати, пояснювати, узагальнювати та критично оцінювати інформацію, використовуючи різні джерела; вміє виявляти суперечності в позиціях, різні інтереси, потреби соціальних груп й окремих осіб, їх роль в соціокультурному процесі, тенденції та напрями соціокультурного розвитку; оцінювати різні версії й думки про людину і світ; рецензує відповіді студентів; зіставляє і систематизує дані і застосовує їх при характеристиці педагогічних явищ, процесів; виявляє знання термінів та понять; встановлює синхронність подій; вміє аналізувати, синтезувати та узагальнювати значний обсяг фактів, простежуючи зв'язки і тенденції. Проте, наявні незначні неточності, пропуски, помилки (не більше однієї-двох) та недостатній досвід у творчому застосуванні умінь і навичок; власне ставлення студента висловлюється, але в аргументації зустрічаються окремі неточності: писемне мовлення добре.

С «Добре» (70-79 балів). Теоретичний курс засвоєно повністю, без прогалин, необхідні практичні навички роботи із засвоєним матеріалом сформовані недостатньо, всі передбачені програмою завдання виконані, якість виконання кожного з них не оцінена максимальним балом, деякі завдання виконані з помилками.

Д «Задовільно» (60-69 балів). Теоретичний зміст курсу засвоєний частково, але прогалини не мають суттєвого характеру, необхідні практичні навички роботи з засвоєним матеріалом в основному сформовані, більшість передбачених програмою завдань виконані, деякі з виконаних завдань, можливо, містять помилки. Студент володіє навчальним матеріалом поверхово, фрагментарно, на рівні запам'ятовування відтворює певну частину навчального матеріалу з елементами логічних зв'язків, знайомий з основними ідеями, поняттями навчального матеріалу. При цьому аргументація слабка, є суттєві помилки в знанні фактичного матеріалу та висновках, наявні помітні прогалини, писемне мовлення спрощене. Має елементарні нестійкі навички виконання завдання. Відсутність логічно обґрунтованих висновків.

Е «Достатньо» (50-59 балів). Теоретичний зміст курсу засвоєний частково, деякі практичні навички роботи не сформовані, більшість з передбачених програмою завдань не виконані, або якість виконання деяких з них оцінена балом, близьким до мінімального.

ФХ «Умовно незадовільно» (26-49 балів). Теоретичний курс засвоєний частково, необхідні практичні навички роботи не сформовані, більшість з передбачених програмою завдань не виконані, або якість виконання деяких з них оцінені балом, близьким до мінімального. Студент не вміє орієнтуватися в матеріалі, має фрагментарні знання (менше половини) при незначному загальному обсязі навчального матеріалу; відсутні сформовані уміння та навички; під час відповіді допускаються суттєві помилки, допускається велика кількість помилок у встановленні причинно-наслідкових зв'язків, студент не володіє навичками порівняння, аналізування, синтезування, структурування і т.д. т. Відсутні навички опрацювання базової літератури дисципліни.

Ф «Безумовно незадовільно» (1-25 балів). Теоретичний зміст курсу не засвоєний, необхідні практичні навички не сформовані, усі виконані завдання містять грубі помилки, додаткова самостійна робота над матеріалом курсу не приведе до підвищення якості виконання навчальних завдань.

Поточне тестування та самостійна робота									Підсумковий тест (екзамен)	Сума
Змістовий модуль 1			Змістовий модуль 2		Змістовий модуль 3				50	100
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9		
4	4	6	6	6	6	6	6	6	50	100

T1, T2 ... T9 – теми змістових модулів.

Студентам необхідно дотримуватися принципів академічної доброчесності, усвідомлюючи наслідки їх порушення, що визначаються Положенням про запобігання та виявлення плагіату у ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» <https://pnu.edu.ua/положення-про-запобігання-плагіату/>. Відвідування занять є важливою складовою навчання. Лекційні заняття не відпрацьовуються, але знання лекційного матеріалу обов'язкове. Пропуски практичних занять відпрацьовуються в обов'язковому порядку. Відпрацювання пропущених занять відбувається у формі індивідуальної бесіди під час годин, відведених на консультування студентів. Однією з вимог є відповідальне ставлення до виконання завдань самостійної роботи, опрацювання необхідної інформації, наукових джерел, тестових та інших завдань, викладених на сайті дистанційного навчання. Результати виконання завдань самостійної роботи перевіряються на кожному практичному занятті. У процесі вивчення курсу студент повинен добре володіти навчальним матеріалом, демонструючи належний рівень пізнавальної активності та творчого розвитку.

13. Методичне забезпечення

1. Навчальна програма дисципліни.
2. Робоча програма навчальної дисципліни.
3. Методичні вказівки для лекційних занять.
4. Плани лекційних занять.
5. Конспекти лекцій.
6. Методичні рекомендації для проведення практичних занять.
7. Плани практичних занять.
8. Методичні вказівки для самостійної роботи студентів.
9. Навчально-методичне забезпечення самостійної роботи студентів.
10. Завдання для поточного контролю та підсумкового контролю знань студентів.
11. Тести.
12. Залікові завдання.
13. Програмові вимоги.
14. Список базової та допоміжної літератури з навчальної дисципліни.
15. Глосарій з навчальної дисципліни.
16. Медіотека (мультимедійні презентації лекцій, відеоматеріали).
17. Електронна хрестоматія.

14. Рекомендована література

Базова

1. Баронин А. С. Этническая психология. Київ: Тан-дем, 2000. 264 с.

2. Вундт В. Психология народов. Москва: ЭКСМО, Пресс, 2001. 864 с.
3. Гнатенко П. І. Український національний характер. Київ. 1994.
4. Данилюк І. В. Історія психології в Україні : Західні регіони (остання чверть ХІХ – перша половина ХХ століття). Київ, 2002. С. 37-57.
5. Євтух В.Б. Український етнос: структура і характер взаємодії з навколишнім середовищем. Вісник АН України. 1993. №10. С.56-69.
6. Крысько Г.В. Этническая психология. Москва, Академия, 2008. 320 с.
7. Куєвда В. Психологічні ретроспекції української етнокультурної моделі : монографія. Кіровоград, 2013. 104 с.
8. Кульчицький О. Риси характерології українського народу. Енциклопедія українознавства. Загальна частина: у 2 т. Інститут української археографії та джерелознавства НАН України. Київ, 1995. Т.2. С.708–718.
9. Лисий І.Я. Менталітет і духовна культура українців. Філософська і соціологічна думка. 1995. №11-12. С.37-60.
10. Лозова О.М. Методологія психосемантичних досліджень етносу : монографія. Київ: ВД «Слово», 2011.
11. Львовичкіна А.М. Етнопсихологія : навч. посіб. Київ: МАУП, 2002, С. 20-21.
12. Налчаджян А.А. Этнопсихология. СПб. Питер, 2004. 381 с.
13. Пірен М. Етнопсихологічні процеси у сучасній Україні. Київ, 1999. 326 с.
14. Пірен М. Основи етнопсихології : підручник, Київ, 1996. 245 с.
15. Пірен М.І. Етнопсихологія : підручник. Рек. МОН. Київ: Університет «Україна», 2011. 326 с.
16. Савицька О.В., Співак О.В. Етнопсихологія : навч. посібник. Рек. МОН. Київ: Каравела, 2011. 264 с.
17. Степко М.Т. Буття етносу: витоки, сучасність, перспективи (філософсько-методологічний аналіз). Київ: Товариство «Знання» КОО, 1998. 251 с.
18. Стефаненко Т.Г. Этнопсихология. Москва: Аспект-пресс, 2003. 368 с.
19. Фурман А. Психокультура української ментальності. Тернопіль, 2011. 168с.
20. Цюняк О.П. Етнопсихологія. Навчальний посібник для студентів спеціальності «Початкова освіта. Практична психологія». Івано-Франківськ: «ЯРИНА», 2018, 132 с.
21. Янів В. Нариси до історії української етнопсихології. Київ, Знання, 2006. 342 с.

Додаткова

22. Боришевський М.Й. Національна самосвідомість та ідентифікація громадян як чинник демократичних перетворень в українському суспільстві. Соціально-психологічний вимір демократичних перетворень в Україні. Київ: Український центр політичного менеджменту, 2003. С.138–144.
23. Грушевський М. Хто такі українці і чого вони хочуть? Київ: Знання. України, 1991, 240 с.
24. Ле Бон Г. Психология народов и масс. Психология толп. Москва, 1998. С. 14–121.
25. Ярема Я. Українська духовність в її історично-культурних виявах. Збірник «Перший український педагогічний конгрес 1935 р.». Львів, 1938. С.16–88.

Інформаційні ресурси

26. Етнопсихологія. URL: <https://uk.wikipedia.org/wiki/> (дата звернення: 02.09.2019).
27. Кордоцентризм URL: <https://uk.wikipedia.org/wiki/> дата звернення: 02.09.2019).
28. Львовичкіна А. М. Етнопсихологія : навчальний посібник URL: <http://subject.com.ua/pdf/180.pdf> (дата звернення: 02.09.2019).
29. Микола Шлимкевич – філософ української синтези. URL: <https://www.radiosvoboda.org/a/956740.html> (дата звернення: 02.09.2019).
30. Нація. URL: <https://uk.wikipedia.org/wiki/Нація> (дата звернення: 02.09.2017).
31. Нація. Енциклопедія історії України, Т. 7: Редкол.: В.А. Смолій (голова) та ін. НАН України. Інститут історії України. К.: В-во «Наукова думка», 2010., URL: <http://www.history.org.ua/?termin=Natsiia> (дата звернення: 02.09.2017).
32. Савицька О. В. Етнопсихологія : навчальний посібник. URL: <http://westudents.com.ua/knigi/501-etnopsihologiya-savitska-ov.html>. (дата звернення: 02.09.2017).

33. Тест Кеттелла. URL: <http://psycabi.net/testy/293-16-faktornyj-lichnostnyj-oprosnik-r-b-kettella-metodika-mnogofaktornyj-oprosnik-kettella-test-kettela-187-voprosov-test-ketela-16-pf>.(дата звернення: 02.09.2017).

ПРОГРАМОВІ ВИМОГИ ДО ЗАЛІКУ

1. Етнічна психологія як галузь психологічної науки.
2. Об'єкт, предмет, завдання етнопсихології.
3. Принципи, функції та методи дослідження етнопсихології.
4. Сутність основних понять етнопсихології.
5. Зв'язок етнопсихології з іншими науками.
6. Зародження етнопсихології в історії та філософії (Геродот, Гіппократ, Дж. Віко та ін.).
7. Етнопсихологічний аспект у філософських дослідженнях епохи Просвітництва (Ш. Монтеск'є, Д. Юм).
8. Основні напрями розвитку сучасної етнопсихології.
9. Психологічна характеристика етносу.
10. Основні форми існування етносу та їх характеристика.
11. Соціально-психологічна сутність поняття «нація».
12. Становлення і розвиток теорій нації.
13. Національна свідомість. Складові національної свідомості.
14. Етнічна свідомість у структурі свідомості особистості.
15. Поняття національного характеру у філософії та психології.
16. Національні почуття.
17. Ментальність як інтегральна етнопсихологічна ознака нації.
18. Поняття етнічної маргінальності.
19. Культура як психологічне поняття.
20. Чинники розвитку культури. Функції культури.
21. Взаємозв'язок між культурою та етносом.
22. Основні етнопсихологічні підходи до вивчення культур.
23. Народні звичаї як психологічне явище.
24. Поняття та етапи становлення етнічної ідентичності.
25. Стратегії підтримання етнічної ідентичності.
26. Проблема зміни етнічної ідентичності.
27. Вплив соціального контексту на формування етнічної ідентичності.
28. Поняття «етнічної свідомості» й «етнічної самосвідомості».
29. Етнічна самосвідомість, її структура та функції.
30. Національна свідомість та її складові.
31. Національна самосвідомість.
32. Національні почуття.
33. Мовознавчі дослідження етнічної самобутності.
34. Особливості врахування етнопсихології у діловому спілкуванні.
35. Діловий етикет у різних країнах.
36. Особливості британського ділового стилю.
37. Американці й ділові стосунки.
38. Ділове співробітництво у Франції. Мова ділового спілкування в Німеччині. Ділове спілкування з японцями.
39. Діловий стиль та етикет у Китаї.
40. Діловий світ Швеції.
41. Ділове спілкування з італійцями.
42. Психологічні особливості українського етносу.
43. Український менталітет.
44. Сім'я і формування українського національного характеру.
45. Екологічний чинник формування української свідомості.
46. Вплив історичних та релігійних чинників на формування української самосвідомості.
47. Українські родинні цінності.
48. Риси українського національного характеру.
49. Національний культурний спадок.
50. Поняття і форми етнічних конфліктів.

51. Теорії виникнення етнічних конфліктів.
52. Види і стадії етнічних конфліктів.
53. Чинники та шляхи врегулювання етнічних конфліктів.